

Datorisering av journalskrivning närmar sköterskor och läkare

Arbetsplats:	CityPraktiken, Västerås, 021-13 61 00
Kontaktperson:	Jonas Sjögren
Arbetslivsfondens handläggare:	Barbro Broman, Västmanlands län
Skribent:	Roland Lans
Sammanfattning:	Projektet startades för att: förbereda och genomföra en ny arbetsorganisation inom primärvården, vårdcentralsentreprenad med 3 självstyrande grupper. Införande och utveckling av användning av ny teknik, datorjournal, och dokumenthantering på data integrerat. Genom utbildning stärka personalen i dessa avseenden. Rationalisera från administration till vård. Dokumentera och sprida kunskap.

Bakgrund

CityPraktiken i Västerås är en vårdcentral som drivs i privat regi (Praktikertjänst AB) och har ett entreprenadkontrakt med Landstinget Västmanland. Verksamheten startade i nov 1987, som en av de första entreprenaderna inom primärvården i Sverige. Organisationen på CityPraktiken skiljer sig i många avseenden ifrån den traditionella offentliga primärvården. Arbetsplatsen har låg personalomsättning (endast 1 sekreterare har övergått till annan anställning- 1992) och sjukfrånvaron minimal - cirka 1 sjukdag per anställd och år. Samtidigt har verksamheten karakteriserats av hög effektivitet och god vårdkvalitet.

CityPraktiken har delvis varit föregångare när det gäller användandet av datajournaler i vården.

Landstinget och Praktikertjänst AB har genom ett nytt entreprenadkontrakt, som gäller från 92-04-01, utvidgat och breddat verksamheten. Där ingår dels ett större befolkningsområde, ca 11.000 innevånare, dels förebyggande hälsovård (barnvårdscentral och mödravårdscentral) samt rehabilitering (arbetsterapi och sjukgymnastik). Dessutom ingår distriktsvården dvs entreprenören har anställt all distriktssköterskor i området. Antalet anställda ökade 1. april 1992 från 8 till 20 personer. Husläkarlagens införande innebar marginella förändringar.

Arbetsmiljöbeskrivning

Arbetsplatsprogrammet syftar främst till att förbättra arbetsplatsen och arbetets innehåll vid mottagningen i Tillberga. Vid denna arbetsplats har sjuksköterskorna mottagning för patienter varje dag, barnavårdscentral 1 gång varannan vecka, föräldrautbildning, så kallad vårdplanering för hemsjukpatienter tillsammans med hemtjänsten och familjeläkarna. En stor del av distriktssköterskornas tid går åt till hembesök. Arbetet är mångfacetterat, inte sällan stressigt och det ställs stora krav på självständigt agerande och snabba självständiga beslut. Övertidsarbete förekommer ofta. Efterutbildningen blir ibland eftersatt. Distriktssköterskan har lagliga krav på sig att dokumentera ställningstaganden och åtgärder med en hel del pappersarbete som följd. Distriktssköterskan skall också kommunicera med ansvarig läkare, vilket ofta medför tidspress och praktiska svårigheter. Osäkerhet om givna ordinationer kan leda till misstag. Viktig information om patientens hemsituation når ibland inte fram.

Kostnader för programmen 0,56 Mkr
Bidrag från Arbetslivsfonden 0,105 Mkr

Mål

Målet med arbetsplatsprogrammet var att

- förbättra kommunikation mellan distriktssköterskan och läkarmottagningen
- öka distriktssköterskans kompetens
- förbättra säkerheten och kvalitén i vården
- minska distriktssköterskans pappersarbete och få mer tid till vårdarbete och därigenom minska övertidsarbete
- minska stressen, öka motivationen och minska risken för utbränning
- utgöra ett exempel för andra arbetsplatser inför kommande omstruktureringar av primärvården
- pröva och utveckla ny teknik
- genom mätningar verifiera rationaliseringseffekterna. MÅL 17 timmar/vecka för 3 distriktssköterskor
- genom enkätundersökningar före och efter organisationsförändringen kartlägga patienternas attityder vid distriktssköterskemottagningen och vid barnavårdscentralen.

Genomförande

- Förse distriktssköterskorna med två leasingbilar
- Förse distriktssköterskorna med mobiltelefon
- Utveckla befintligt datorsystem på CityPraktiken genom att
  - distriktssköterskemottagningen i Tillberga utrustas med lokalt nätverk med tillhörande datautrustning och dataprogram.
  - sammankoppling med nätverket på CityPraktiken via telefonnätet
  - utbildning av distriktssköterskorna för arbete med datorer
  - dokumenthantering med scanner för BVC-journaler och andra handlingar utvecklas
  - hårddisk med högre minneskapacitet till nätverket file-server på CityPraktiken
- Utöka läkarmedverkan vid mottagningen i Tillberga och integrera läkarinsatserna vid BVC med den övriga läkarmottagningen
- Regelmässigt deltagande av distriktssköterskorna i CityPraktikens interna utbildningsprogram
- Intern utbildning i förebyggande hälsovård/företagshälsovård
- Kurser och studiebesök för andra vårdgivare
- Mätning av tidsåtgång för patientarbete resp "administrativt" arbete före och efter genomförandet
- Enkätundersökning för att kartlägga attityder/värderingar hos vårdsökande.

Resultat

Tillberga mottagningen har fått datorterminaler, som ligger online med den centrala mottagningens dator. Genom detta kan distriktssköterskorna snabbt ta del av doktors utlåtanden om respektive patient och har samma information som doktorn och kan också själv snabbt dokumentera uppgifter från sitt eget arbete.

Inskolningen av distriktssköterskorna gjordes koncentrerat under kort tid där de först fick en utbildning i hur hantera datorerna och sedan fick "prya" på den centrala mottagningen och se och lära hur datorerna användes i arbetet. Slutligen fick de handledning på sin egen mottagning av sköterskor från den centrala enheten.

Kommunikationen läkare sköterska fungerar snabbare och bättre än tidigare genom det

gemensamma datorsystemet.

Vårdplaneringen för hemsjukvårdspatienter tillsammans med hemtjänsten har också kunnat fortsätta, fördjupas och formaliserats tack vare den förbättrade kommunikationen.

Man har också infört en viss cirkulation mellan sköterskorna där man växlar mellan inneverksamhet och hembesöksverksamhet för att skapa en ännu större förståelse för de olika områdena.

Den tidigare barnavårdscentralverksamheten 1 gång varannan vecka med en speciell barnläkare har ersatts av en uppdelad verksamhet där de tre allmänläkarna som finns på Tillbergamottagningen en gång vardera per vecka nu har en var sin kortare mottagning för barn vilket gör att det nu finns tre tillfällen att ta ett barn till läkare varje vecka. Endast de svårare fallen remitteras till barnspecialisten, som kommer en gång i månaden.

Värdering

CityPraktiken bildades genom att tre läkare lämnade Landstinget och fick ett vårdavtal för en del av Västerås stad. Dessa tre utformade de grundläggande idéerna för verksamheten. Därefter handplockades ett antal sköterskor som fick fria händer att utforma sin del av verksamheten utifrån grundidéerna. Detta har skapat en stolthet och känsla för sin verksamhet som bland annat yttrar sig i att det finns kraft och entusiasm att lägga i en övertaxel när det någon gång bränner till, när det kommer för mycket patienter eller om något kärvar.

Den här entusiasmen har man också sett i den nytilkomna delen, distriktssköterskemottagningen i Tillberga, när denna inkorporerats i den övriga verksamheten.

CityPraktikens nya upplägg har fått mycket stort intresse och representanter från många organisationer har besökt mottagningen. Speciellt har det nya arbetssättet uppmärksammats i Västerås och kan vara en av orsakerna till att vid SCB attitydundersökning vad gäller *möte med och service från vårdgivare* så fick Västmanlands husläkarsystem ett mycket gott betyg av befolkningen.